

sau do nes

**Coeducar i educar
contra les violències masclistes
des de l'educació formal i no formal**

PROGRAMACIÓ

25 DE NOVEMBRE DE 2019

El 25 de novembre commemorem el Dia Internacional per l'eliminació de la violència vers les dones, un any més amb el lema 'Alcem la veu contra la violència masclista'. Les persones que ho desitgin podran sumar-se a la comitiva per participar a la manifestació

unitària de Barcelona, l'autocar (places limitades) sortirà a les 17.30h des de l'aparcament de l'estació de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Sant Boi (c. J. Torras i Bages). Entre les activitats programades destaca en **concert 'Això no és amor' amb Lildami i La Tiguerita**, que tindrà lloc el dia 5 de desembre a les 22h a Can Massallera. Trobareu la programació completa a: www.igualtatsantboi.cat. ■

DISTINTIU PER LA IGUALTAT DE GÈNERE

Sant Boi ha obtingut el Distintiu per la Igualtat de Gènere SG City 50-50, un segell de qualificació a favor de les polítiques de gènere en l'àmbit municipal que

reconeix i motiva els esforços dels governs locals per millorar la seva eficàcia, eficiència i qualitat en la implementació de la transversalitat de la perspectiva de gènere en la governança municipal.

El distintiu, elaborat per l'Associació FORGENDER SEAL, s'ha dissenyat d'acord amb les competències municipals, la normativa nacional i els mandats i tractats internacionals en relació als drets humans de les dones, el desenvolupament humà, les ciutats i el canvi climàtic. ■

Sumari

02. Programació 25 de novembre de 2019. Distintiu per la igualtat de gènere. Igualtat Sant Boi a Instagram. Protocol contra les agressions sexistes i Lgtbifòbies, "NOMÉS SÍ ÉS SÍ"
03. Persistim en la lluita contra les violències masclistes
04. Coeducació, acció educativa clau en la prevenció de les violències masclistes
05. Incloure el feminisme i l'educació afectiu-sexual a les aules, un repte i una oportunitat per al professorat per prevenir les violències masclistes
06. 1400 alumnes de Sant Boi han participat el darrer curs escolar de les activitats
07. Fons documental
08. Dolores Ortega: Hem d'acabar amb els discursos legitimadors dels masclisme
09. Loles Vique defensa l'escola com un espai de llibertat, de convivència i de seguretat
10. Coeducar vol dir també aprendre a identificar i expressar les emocions
11. 8 De març, vaga feminista 'ens aturem per canviar-ho tot'

Edita: Ajuntament de Sant Boi.
Consell Municipal de les Dones

Redacció i Assessorament:
Associació de Dones Periodistes
(Marta Corcoy, Mavi Carrasco)

Maquetació i impressió:
Impremta Pagès (Anglès)

seu
dop
nes

IGUALTAT SANT BOI A INSTAGRAM

El passat mes de març vam estrenar nova imatge de la nostra web, més actual, amb més informació i facilitat d'ús. Allà podreu veure les últimes novetats,

notícies, activitats i formacions que es realitzen des del Centre de Recursos i Documentació de les Dones, així com disposar de recursos i materials d'interès.

També, en el marc del 8 de març, vam estrenar perfil a Instagram amb el concurs 'Fotografiem la igualtat entre homes i dones', que va dotar a les persones guanyadores d'un lot de llibres valorat en 250€.

Visiteu-nos a www.igualtatsantboi.cat o a les xarxes socials amb el perfil [@igualtatstboi](https://www.instagram.com/igualtatstboi). ■

PROTOCOL CONTRA LES AGRESSIONS SEXISTES I LGTBIFÒBIES, 'NOMÉS SÍ ÉS SÍ'

Un any més, des de la seva posada en marxa l'any 2017, el protocol d'actuació davant les agressions sexistes i lgtbifòbies s'ha desplegat a la Festa Major i al Festival Altaveu, que

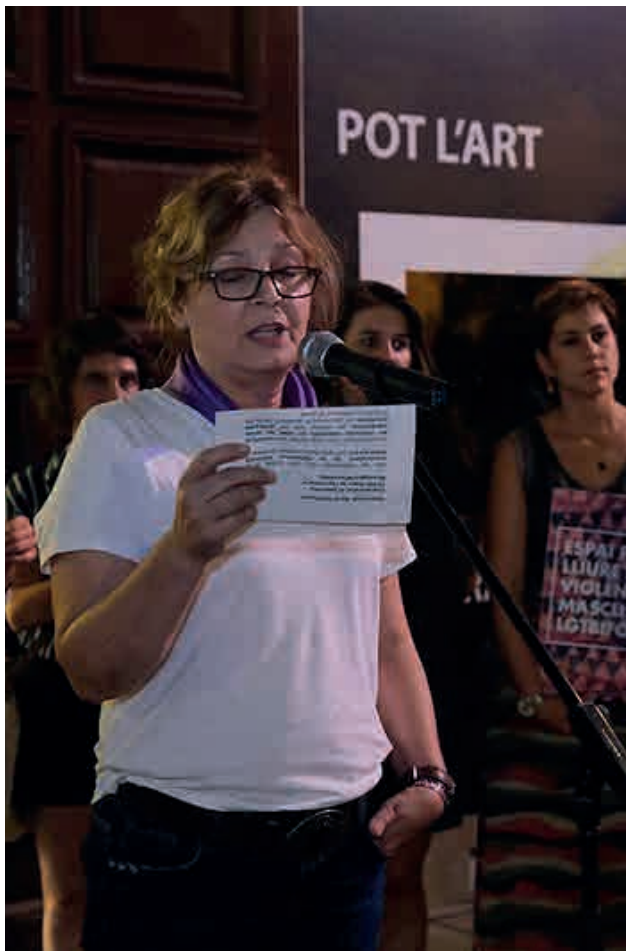
han comptat amb dos 'punt lila' fixes i un d'itinerant.

Aquests punts d'informació i atenció, que esdevenen un espai de seguretat en entorns d'oci, han tingut una bona acollida per part de la ciutadania, havent atès a més de 150 persones que s'hi han apropiat per demanar informació de caire preventiu sobre l'assetjament i les agressions sexistes, o per explicar de manera confidencial i individual alguna situació concreta.

Com a novetat d'aquest any, durant el Festival Altaveu, s'han repartit polseres amb el lema 'Només sí és sí', amb l'objectiu de sensibilitzar i contribuir a assolir unes festes lliures d'agressions sexistes i lgtbifòbies a Sant Boi. ■

PERSISTIM EN LA LLUITA CONTRA LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

FEM PÚBLIC EL NOSTRE REBUIG COL·LECTIU A QUALSEVOL TIPUS DE VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES

Cada 25 de novembre, **Dia Internacional per a l'eliminació de la violència envers les Dones**, cal que **alcem les nostres veus contra les violències masclistes** perquè **són una vulneració dels drets humans**. Aquest any és per a mi diferent perquè és el meu primer com a Regidora d'Igualtat de gènere i Feminisme. Reforma horària a l'Ajuntament de Sant Boi, i sense cap mena de dubte, la lluita contra les violències masclistes és una de les prioritats del Consistori.

Les **violències masclistes** són aquelles violències exercides contra les dones pel sol fet de ser-ho. Es produeixen en tots els espais de la vida pública i privada de les dones i es manifesten de formes diverses. Són la màxima representació de discriminació cap a les dones.

Un abús de poder que forma part d'una violència estructural establerta en la nostra societat que perpetua les desigualtats. Són una xacra de la nostra societat, però són una realitat inqüestionable.

Les **violències masclistes poden manifestar-se en una gran varietat de formes, conductes i comportaments** que tenen l'objectiu d'atemptar contra la dignitat de qui la pateix i crear un entorn intimidatori, amenaçador, de risc, hostil, degradant, humiliant o ofensiu. Algunes manifestacions són més invisibles, però existeixen i la màxima representació n'és l'assassinat de les dones.

La nostra **lluita diària** està fixada en diferents espais, a la feina, a l'espai públic, a l'espai privat. Assetjament sexual al lloc de treball, agressions físiques, sexuals, que es produeixen constantment en l'espai públic. I agressions i violència a l'espai privat, un espai que hauria de ser un espai segur i de confiança per a les dones esdevé un espai de risc.

A l'Ajuntament treballem i seguirem treballant per a la prevenció, per a l'atenció i per a la recuperació de les dones que són i han estat víctimes de violències masclistes, perquè són **polítiques prioritàries**, i és que cada any moren dones pel sol fet de ser-ho.

Des de fa temps hem treballat i hem aconseguit visibilitzar les violències, i en particular les violències sexuals, les violacions múltiples, notícies d'aquests fets s'han convertit en habituals. Cal que dones i homes estiguem junts en aquesta lluita, per tal d'eradicar les violències masclistes de la nostra societat.

Com cada any us animo a que **fem públic el nostre rebuig col·lectiu a qualsevol tipus de violència contra les dones, una violència sistèmica i estructural, pròpia del sistema de desigualtats entre dones i homes en el que vivim, o sobrevivim.** ■

Ascensión Domínguez Recio
Regidora d'Igualtat de gènere i Feminisme.
Reforma horària

COEDUCACIÓ, ACCIÓ EDUCATIVA CLAU EN LA PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

Les violències masclistes comporten molts àmbits, tipus i manifestacions, i en l'àmbit educatiu, són aquelles que s'exerceixen contra les alumnes per motiu de gènere i fruit de les relacions de poder basades en domini/submissió, que es deriven del sistema androcèntric sexe-gènere.

Per eradicar aquestes violències, cal construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre homes i dones, i per aconseguir-ho, són necessàries accions educadores que potenciïn la igualtat real d'oportunitats i valorin indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes ni androcèntrics, ni actituds discriminatòries.

Els centres educatius tenen una gran capacitat d'incidència en els canvis culturals i socials, esdevenint veritables agents de transformació a través d'accions coeducadores.

La coeducació proporciona tant a l'alumnat, com al professorat i a tota la comunitat educativa, estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades segons el gènere.

Una bona acció coeducadora tant a nivell de centre, com d'aula i entorn és fonamental per prevenir les violències masclistes i lgtbifòbies, per reduir conductes de risc i per facilitar la detecció prematura de relacions abusives.

LA COEDUCACIÓ ÉS UN ELEMENT FONAMENTAL EN LA PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA I DE LES RELACIONS ABUSIVES EN L'ÀMBIT EDUCATIU.

Nous models de masculinitat i feminitat per prevenir les violències masclistes

Socialment, els valors associats a la masculinitat es presenten com positius: força, seguretat, activitat, empenedoria, no mostrar emocions com la por, la inseguretat i la tristesa, claredat, seny, aspectes que reforcen la possibilitat d'autoestima i seguretat en si mateix de l'home per damunt de la dona, alhora que poden validar i promoure les expressions d'agressivitat, control i supremacia respecte a ella.

Per altra banda, les emocions, l'empatia, la cura d'una mateixa i dels altres són valors atribuïts al món tradicionalment com a femení, valors menyspreats i poc reconeguts.

La coeducació ha de promoure noves maneres de ser home a través de la promoció de noves identitats masculines, revaloritzant aquests valors tradicionalment femenins i poc reconeguts i equilibrant-los amb d'altres que sí són valorats.

Per tal que nois i noies puguin construir un clima de cooperació i relacions més equitatives, és fonamental promoure nous

models de masculinitat i feminitat, incorporant l'educació emocional i l'educació afectivosexual a les escoles com eines pel creixement personal i la millora del món relacional.

En definitiva, cal fer una intervenció educativa adequada i permetre el desenvolupament integral de nenes i nens, nois i noies de manera que puguin viure un procés de socialització que superi els rols de gènere imposats, oferint altres referents de masculinitat i feminitat així com altres models de relacions basades en la cura i la no-violència. ■

PROGRAMA "COEDUCA'T"

El Departament d'educació de la Generalitat de Catalunya ha posat en marxa el passat mes d'octubre un programa pilot sobre educació sexual i afectiva a més de 300 escoles i instituts públics catalans. El programa, que vol arribar a tots els centres públics en tres anys, té l'objectiu de fugir d'estereotips sexistes i abordar la igualtat de gènere i les violències masclistes.

La iniciativa s'incorporarà a les aules a través dels equips directius i el projecte educatiu de cada centre, i s'abordarà de manera transversal durant tota la jornada escolar, sense que sigui una matèria aïllada.

A través d'aquest programa, a més, els centres podran realitzar activitats extraescolars que apliquin l'enfocament afectiu-sexual, adaptades a cada etapa educativa.

Per portar-ho a terme, el Departament d'educació té previst un programa de formació per al professorat en el que s'abordaran diferents temàtiques, entre elles, la prevenció de les violències masclistes i lgtbifòbies.

INCLOURE EL FEMINISME I L'EDUCACIÓ AFECTIU-SEXUAL

A LES AULES, UN REpte I UNA OPORTUNITAT PER AL PROFESSORAT PER PREVENIR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

Actualment hi ha un marc legal que aposta per la coeducació com a eina clau per acabar amb la discriminació per raó de gènere i per a eradicar les violències masclistes. Des de la revisió dels textos i materials que es treballen a les aules, la incorporació del saber de les dones al currículum, l'ús de llenguatge inclusiu, la inclusió de la perspectiva de gènere en l'orientació professional i educativa, l'organització i adaptació del centre en la pràctica diària tenint en compte criteris d'igualtat, la formació del professorat en igualtat, entre altres.

Actualment hi ha molts materials, recursos, entitats i associacions que ja intervenen en els centres educatius per tal de treballar la igualtat real amb infants i adolescents, però és l'actitud del professorat apostant per la coeducació la que començarà a canviar les actituds sexistes i a trencar amb els estereotips de gènere i amb les relacions abusives i violentes.

Aquests darrers anys, institucions i entitats que treballen a l'entorn de la coeducació han elaborat projectes i guies que són referents per als centres educatius i pel professorat a l'hora de treballar les violències masclistes i les lgbtífobies amb infants i joves, tant a l'hora de detectar-les i actuar davant casos concrets com a l'hora de prevenir-les.

A continuació detallem alguns exemples de projectes i guies:

Prevenió de la violència masclista en l'àmbit educatiu de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya

Materials formatius del Departament d'Educació elaborats per Tamaia *Viure Sense violència*, adreçats al professorat i al professional d'atenció educativa i de suport a la docència. Els objectius d'aquests materials són donar a conèixer el marc conceptual i legal de la violència masclista, facilitar-ne la detecció i dotar d'eines per la prevenció, detecció i intervenció per al seu abordatge en l'àmbit educatiu.

<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/coeducacio/recursos/>

<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/coeducacio/recursos/gestioconflicte/>

Desaprenent. Una mirada feminista a l'etapa secundària

Les cooperatives *Coeducació* i *Candela*, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, han elaborat aquest any 2019 el projecte en forma de guia *Desaprenent. Una mirada feminista a l'etapa secundària*. L'objectiu és proporcionar al professorat de secundària una eina de cara a poder incorporar la coeducació al seu dia a dia professional per al foment de conductes igualtatiers i respectuoses.

Es tracta de crear una mirada integral i transversal de la coeducació als centres educatius. Els capítols en què està dividida la guia presenten la mateixa estructura; una part teòrica que emmarca les activitats, i una segona part amb actuacions pràctiques. Cada secció ofereix un parell d'activitats, que estan pensades per ser facilitades per una persona adulta i es poden desenvolupar a l'aula i al claustre.

http://candela.cat/wp-content/uploads/2019/04/guia_def_02.pdf

Pam a pam, coeduquem

Quadern pedagògic per al professorat del cicle formatiu de grau superior d'educació infantil.

L'Institut Català de les Dones i el departament d'Ensenyament de la Generalitat produeixen aquests materials didàctics elaborats el 2015 per Candela. Es tracta d'una eina pedagògica adreçada principalment al professorat del cicle formatiu de grau superior (CFGS) en Educació infantil amb la voluntat d'oferir un fonament teòric i recursos didàctics per formar en intervenció educativa igualtatiera amb infants. Les activitats van dirigides a la superació del sistema sexe-gènere heteronormatiu, en el marc d'una pedagogia feminista ja que el model coeducatiu, de fet, prové, en gran manera, de propostes feministes.

http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_pam_a_pam_coeduquem.pdf ■

1400 ALUMNES DE SANT BOI HAN PARTICIPAT EL DARRER CURS ESCOLAR DE LES ACTIVITATS ORGANITZADES SOBRE LA PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES I LA IGUALTAT

Des de l'Ajuntament, s'organitzen al llarg del curs escolar xerrades i tallers adreçats a la comunitat educativa (professorat, famílies i alumnat) per tal de fomentar la igualtat i la prevenció de les violències masclistes i les lgtbifòbies.

Aquestes activitats s'emmarquen dins les campanyes **Això no és amor**, campanya de sensibilització que té com a principal objectiu la **prevenció de les violències masclistes entre les persones més joves**, i **Sant Boi és Diversa**, campanya que té com objectiu principal visibilitzar i normalitzar les diversitats sexuals, afectives i de gènere.

Alumnat d'educació secundària

És important donar eines als i les joves per poder detectar situacions d'abús en les seves relacions i per poder abordar les situacions de violències masclistes, ja siguin viscudes en primera persona o a l'entorn proper.

Amor romàntic i relacions de parella / Això no és amor.

Tallers que tenen com a objectiu treballar el mite de l'amor romàntic i les relacions de parella des d'una perspectiva de gènere, amb l'objectiu de prevenir les relacions abusives.

És de conya. Obra de teatre que mostra un viatge per la socialització del gènere, l'amor romàntic i les violències masclistes i subtils que es poden produir dins i fora de la parella.

Diversitat sexual, afectiva i de gènere. Tallers per promoure una mirada positiva i enriquidora, amb l'objectiu de prevenir la discriminació i l'assetjament escolar per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

Periodisme social i no sexista. Tallers que tenen per objectiu analitzar l'impacte dels mitjans de comunicació com a creadors d'estereotips i condicionadors de les nostres idees i pensaments sobre la realitat, així com evidencien l'absència de perspectiva de gènere en el tractament de les notícies. En especial avaluen el tractament de la violència masclista contra les dones als mitjans, tot fent una anàlisi crítica i donant com a exemples expressions no sexistes.

Alumnat d'educació infantil i primària

La coeducació, com a metodologia educativa que té com a objectiu disminuir els efectes i conseqüències d'una educació sexista sobre els nens i les nenes, és una estratègia idònia per prevenir les violències masclistes.

Des de l'Ajuntament es porta a terme el projecte **La maleta coeducativa**, una proposta que consisteix en la realització d'activitats proposades a partir de la lectura de contes no sexistes, seleccionats per cada nivell d'edat. Els objectius d'aquesta activitat són trencar els estereotips de gènere, oferir una visió crítica de les relacions entre homes i dones, afavorir la corresponsabilitat i la valoració de les tasques de cura, visibilitzar les aportacions i lideratges de les dones i afavorir el respecte a la diversitat i el desenvolupament de l'autoestima.

El temps de lleure i l'educació no formal

El temps de lleure és un espai de relació i aprenentatge informal on la transmissió de valors és present en tot moment. Esplais, caus, grups d'escoltes, entitats, clubs esportius... són també agents socialitzadors en els quals és necessari incorporar la mirada de gènere i prevenir conductes de risc.

Per aquest motiu, des de l'Ajuntament també s'organitzen xerrades i tallers amb l'objectiu de prevenir les violències masclistes i les lgtbifòbies i per fer fomentar la igualtat d'oportunitats en aquests espais. ■

Nombre alumnes que han participat en les diferents activitats durant el curs 2018-2019

	Ed. Infantil	Ed. Primària	Ed. Secundària	Batxillerat
Amor romàntic i relacions de parella / Això no és amor			450	49
Teatre 'És de conya'			81	109
Diversitat sexual, afectiva i de gènere		52		
Periodisme social i no sexista			357	
La maleta coeducativa	150	150		

FONS DOCUMENTAL

CENTRE DE RECURSOS I DOCUMENTACIÓ DE LES DONES

El Centre de Recursos i Documentació de les Dones disposa d'un fons documental amb més de 1.500 documents en diferents formats (llibres, contes, revistes, DVD, etc.) sobre la igualtat, la diversitat sexual i LGTBI+.

Aquests documents estan catalogats en diferents temàtiques, entre les que destaquen feminismes i drets de les dones; violències masclistes i LGTBIfòbies; diversitat sexual, afectiva i de gènere; treball i ocupació; política i moviments socials, així com novel·la, assaig i còmic.

Disposem també de l'espai de lectura infantil i juvenil, amb més de 100 obres amb contingut coeducatiu, que qüestionen els estereotips de gènere, ofereixen una visió crítica de les relacions entre els homes i les dones, afavoreixen la corresponsabilitat i la valoració de les tasques de cura i visibilitzen les aportacions i els lideratges femenins. Aquests títols esdevenen un recurs didàctic fonamental per a la prevenció de les violències masclistes.

Aquest fons, que es troba a l'edifici de Can Jordana, disposa de servei de préstec i és a l'abast de totes aquelles persones que estiguin interessades en aprofundir en les diferents temàtiques, tinguin curiositat i/o necessitin documentació especialitzada per realitzar estudis o recerques.

S'hi pot accedir i agafar llibres i contes en préstec, sense cap cost econòmic. Teniu doncs a disposició un fons específic i especialitzat, tant per interès individual com per si voleu incorporar la perspectiva de gènere en la vostra vida professional. ■

LECTURES RECOMANADES

El fons documental proposa mensualment contes i llibres, amb la voluntat de fomentar la lectura com una eina de creixement personal i millorar l'accés a la informació sobre aquelles temàtiques relacionades amb la igualtat i la diversitat sexual, afectiva i de gènere.

Podeu consultar els fons documental i les lectures recomanades a la nostra web www.igualtatsantboi.cat.

DOLORS ORTEGA: HEM D'ACABAR AMB ELS DISCURSOS LEGITIMADORS DELS MASCLISME

Dolors Ortega és la coordinadora pedagògica a l'IES Rubió i Ors de Sant Boi. Professora de literatura contemporània britànica en el Màster sobre Construcció i representació d'identitats culturals (CRIC) que organitza la Universitat de Barcelona (UB). En la seva tesi doctoral explora la crítica que Virginia Woolf adreça a la representativitat rígida de la masculinitat, i s'endinsa en les construccions de gènere alternatives.

La coeducació i les dificultats de la seva aplicació centren la nostra conversa. A la Dolors li preocupa l'evidència del masclisme que es troba arreu i sobretot l'absència de perspectiva de gènere que hi ha a les aules dels centres educatius, tot i que a l'IES Rubió i Ors, dins el projecte de centre, es fan esforços per incorporar aquesta mirada de gènere i un dels pilars és la coeducació. Es fan accions reivindicatives d'activisme social al llarg del curs i una en concret és la jornada contra la violència masclista. L'alumnat de 1r de batxillerat participa en tallers sobre la temàtica; en un treball d'equip redacten cada any el Manifest que es llegeix el 25 de novembre en un acte simbòlic que té com a eix central les violències vers les dones.

Però aquesta és només una activitat per visibilitzar el tema. El punt fort a treballar és la introducció de la coeducació en els continguts curriculars a partir de l'acció tutorial. L'enfocament es posa en remoure l'estructura. La gestió de les emocions o la deconstrucció de l'amor romàntic són conceptes bàsics a treballar. Són elements que semblen aliens a la violència masclista però no ho són. Cal anar a l'arrel!. En una societat patriarcal i heteronormativa com la nostra, quin és el subjecte normatiu? Per què a aquest subjecte normatiu se li permeten certes conductes que acaben generant violència?. Per què són ells els violents i no elles? Per què la violència estructural sempre afecta a elles?.

Les ulleres de gènere no ens les podem treure mai

Visió transversal i perspectiva integradora conformen els eixos vertebradors del treball que s'ha de fer en tot centre educatiu. Les formes de diàleg han de ser integradores. Tots i totes ens

LES DONES HEM DE TENIR VEU PRÒPIA, NO REPRODUIR DISCURSOS HERETATS I DEFINIR LA NOSTRA CREATIVITAT I IDENTITAT

hem de sentir incloses en aquesta lluita ideològica que serà lenta. Ens ho hem de prendre com un acte de militància: les ulleres del gènere no ens les podem treure mai. Sempre atentes i això de vegades es converteix en un problema. Quan es vol sacsejar tota l'estructura social, sorgeixen reticències. Preocupen especialment els discursos legitimadors del pensament masclista tant en els nois com en les noies així com també en el professorat, en les famílies i en la societat.

Sortir del pensament binari no serà fàcil. Les cotes de privilegi ningú les vol perdre i per començar a treballar a fons el primer que hem de tenir clar és que hem d'estar disposats i disposes a perdre alguna cota de poder.

Les noves generacions ara es troben amb una gran paradoxa: per una banda emocionalment tenen més capacitat de gestionar els sentiments perquè reben una formació que tendeix a l'expressivitat però, per l'altra, en aquest context tan disseminat on els i les referents estan tan mediatitzats pels mitjans de comunicació, les xarxes socials... es fa difícil remoure certes conductes.

Definir la identitat pròpia de vegades resulta complicat. Aquest fet pot provocar ansietat i per evitar-ho, el camí més fàcil és aferrar-se a les tradicions i no canviar res. Per tant, en ocasions, ens pot sorprendre sentir discursos que ens retrocedeixen en el temps una generació, en especial pel que fa a l'ideal de l'amor romàntic, les relacions i els rols socials. És la contradicció de la societat actual.

Malgrat tot, la Dolors veu amb optimisme el sorgiment de cadenes d'afecte. La cura de l'altre, l'afecte vist no com un àmbit només femení, les noves masculinitats. Per exemple, veure com es comuniquen físicament els nois entre ells i com ho feien els de la generació anterior, com ara poden expressar la seva sexualitat sense cap impediment és molt positiu i esperançador. Aquest és el camí! ■

LOLES VIQUE DEFENSA L'ESCOLA COM UN ESPAI DE LLIBERTAT, DE CONVIVÈNCIA I DE SEGURETAT

Loles Vique és psicopedagoga i educadora social. Treballa al Consorci d'Educació de Barcelona en qualitat de referent de coeducació i d'igualtat així com també del programa d'Escoles per a la igualtat i la diversitat.

Encetem amb la Loles una conversa interessant sobre els reptes de l'aplicació de la coeducació a les escoles, la cultura d'igualtat entre dones i homes i la no violència per raó de gènere.

Ens explica que des del Consorci d'Educació de Barcelona, a partir d'una experiència pilot desenvolupada per l'Ajuntament de Barcelona, s'ha elaborat el programa *Escoles per la igualtat i la diversitat* per lluitar contra els estereotips de gènere, amb una formació integral al professorat com a element clau.

Aquest programa, que té una durada de tres anys, i s'està implementant a 21 centres educatius, es desenvolupa a partir de tres grans eixos:

- La no discriminació per raons de diversitat afectiva, sexual i de gènere. LGTBI i diversitat familiar
- La interculturalitat. La no discriminació per raons d'origen ètnic, religiós...
- La discapacitat o diversitat funcional.

Es parteix de la coeducació com element integrador, en el marc de les lleis i les normatives vigents.

Com coeduquem i com treballem per a la igualtat efectiva entre dones i homes des de l'escola?

Per a la Loles Vique l'escola s'ha de concebre com un espai de llibertat i de seguretat per a tothom, inclòs el col·lectiu de persones transsexuals. Ha de contemplar una mirada a la diversitat sexual i un aprofundiment en la temàtica trans.

Coeducació, igualtat, prevenció de les violències són conceptes cabdals que haurien d'estar incorporats en tots els programes, ja des de primària. L'escola pot i ha d'aportar molt en aquest canvi de mentalitat imprescindible per eradicar el patriarcat. Per això, totes les polítiques educatives han de contemplar la perspectiva de gènere. És el gran repte.

Tot centre educatiu funciona a partir de tres elements fonamentals:

L'organització

Les metodologies i

Els continguts o currículums.

En l'organització i en les metodologies innovadores tenim possibilitats d'avançar molt i la Loles està esperançada perquè es comença a fer una revisió dels continguts amb la perspectiva de gènere incorporada, mentre que actualment, per exemple a secundària només es treballa a les tutories. Una hora a la setmana, i això, és insuficient. Les matèries han de contenir aspectes de la vida quotidiana com la cura, qui fa els àpats a casa, la compra, la neteja, cosir, les diferents cultures... en definitiva treballar per la convivència, amb els valors, el respecte i les emocions com eixos inspiradors. Per tot això s'ha de poder comptar amb uns llibres de text que mostrin els sabers de les dones. Dos estudis recents elaborats des de la Universitat de València i l'Institut Català Internacional per la Pau donen una dada conclouent: el 93% dels referents que hi surten són homes. I algunes de les dones que hi apareixen no ho és per mèrits propis sinó per la seva relació familiar o sentimental amb un home: "filla de", "dona de".

TOTS ELS CONSELLS ESCOLARS HAN DE TENIR UNA PERSONA REFERENT EN COEDUCACIÓ I IGUALTAT QUE HA DE VETLLAR PERQUÈ LA PERSPECTIVA DE GÈNERE S'APLIQUI

I finalment no ens hem d'oblidar de les vocacions ni de la sexualitat.

Pel que fa a les vocacions, s'ha d'acompanyar les criatures perquè les nenes s'interessin i no abandonin pel camí matèries com la ciència, la tecnologia, les matemàtiques... i que els nens puguin accedir a les humanitats en llibertat, sense estereotips.

I en quant a la sexualitat, s'ha d'anar més enllà de la informació que contempli només el punt de vista mèdic, amb la incorporació de l'afectivitat, el trencament de la idea de l'amor romàntic i en contra del porno masclista i els abusos sexuals. No hem acabat amb el patriarcat ni amb els rols de gènere ni amb el binarisme home-dona. Queda molta feina per fer però comptem amb una sòlida elaboració teòrica que s'ha de poder aplicar. Educar en perspectiva de gènere ha de ser una prioritat pressupostària i curricular.

Més informació:

<https://igualtatidiversitat.edubcn.cat/>

<https://feminismesaescoles.wordpress.com/que-fem/> ■

COEDUCAR VOL DIR TAMBÉ APRENDRE A IDENTIFICAR I EXPRESSAR LES EMOCIONS

Conversem amb Mariona Zamora Juan, sobre les violències masclistes i com eradicar-les. La Mariona és antropòloga social especialitzada en polítiques públiques d'igualtat i transversalització de gènere. Fa sis anys va crear, juntament amb quatre persones més, una cooperativa de treball i d'iniciativa social -L'Esberla- amb l'objectiu de posar en marxa un projecte d'autoocupació. En aquesta entitat es dedica a acompanyar centres educatius i entitats que volen incorporar la perspectiva de gènere i feminista, i l'ètica de la cura.

Incorporar aquest enfocament de gènere en l'àmbit educatiu vol dir, per a Mariona Zamora, partir de la base que nens i nenes hem estat socialitzades i educades amb mirades i objectius diferents (encara que això no ens agradi gens!). I per canviar-ho necessitem entendre que això passa, involuntàriament a través del nostre entorn, dels mitjans, dels referents, de la vida quotidiana... i que per tant haurem de començar per educar, en certs aspectes, de manera diferent (que no vol dir desigual!). Ens haurem d'obrir mentalment a noves maneres, amb la voluntat de canviar les estratègies que s'han fet servir fins ara i explorar, amb tendresa i humor, els efectes del patriarcat. És el cas, per exemple, de l'aprenentatge en la identificació i expressió de les emocions - a les dones ens han ensenyat a mostrar l'afecte fàcilment i la ràbia, en canvi, als homes això no els és fàcil perquè els han ensenyat tot el contrari: el homes no ploren.

Tenint clar que partim d'educacions diferents cal que, en el moment de coeducar, tinguem també clar cap a on volem anar,

- **eradicar** les violències masclistes i sexistes, tant les que són molt visibles, -les estructurals i simbòliques- com les que no percebem però que hi són, com el llenguatge, les normes no escrites, els comportaments i les accions quotidianes carregades d'actituds sexistes i discriminatòries...

- **visibilitzar** i revaloritzar els sabers i els treballs tradicionalment considerats femenins (moltes vegades indispensables per a la cura de les persones!),

- **posar la cura** i les emocions al centre de l'acció educativa, i acollir tota la diversitat de sensacions i emocions individuals.

Què representa coeducar?

Coeducar vol dir analitzar i repensar la institució educativa de dalt a baix: en l'arquitectura dels centres, en l'organització interna dels claustres, dels pressupostos, de la participació de

les famílies, del llenguatge, dels referents que s'ensenyen, dels materials, les metodologies, les tradicions i, per suposat, l'àmbit de les relacions. I aquest és, potser, el més difícil, perquè implica que:

- hem de desaprendre moltes de les maneres que hem tingut de relacionar-nos entre homes i dones, entre alumnat i professorat, entre famílies...

- hem d'identificar aquelles accions inconscients que fem diàriament i que poden marcar el desenvolupament dels infants que acompanyem de manera encotillada al gènere, sense consciència ni responsabilitat o, tot al contrari, poden ser palanca d'infants més conscients, més lliures, més curosos i més responsables.

PER ERADICAR LES VIOLÈNCIES MASCLISTES HEM DE FER TRONTOLLAR I ESBERLAR L'ACTUAL ORGANITZACIÓ DE LA SOCIETAT BASADA EN EL SISTEMA PATRIARCAL

Coeducar doncs, és un procés que comença primer per nosaltres, tinguem el rol que tinguem en l'educació dels infants. És un procés que requereix valentia, ganes de remoure fonaments i trobar-se davant d'incomoditats. I sobretot és un treball d'equip i de marxa lenta on trobarem resistències, conflictes i tensions que caldrà atendre i cuidar.

Si volem eradicar les violències masclistes - que no són altra cosa que un efecte negatiu dels fonaments del nostre sistema social, cultural i polític - caldrà fer trontollar i esberlar l'actual organització de la societat basada en el patriarcat, -és a dir en el domini de l'home sobre la dona-, i reinventar un sistema nou sense cap biaix discriminatori per raó de sexe. I com que això és una feina, durant el camí, permetem-nos equivocar-nos, qüestionar-nos, retrocedir, reintentar... i, sobretot, cuidem-nos, conclou Zamora. ■

8 DE MARÇ, VAGA FEMINISTA 'ENS ATUREM PER CANVIAR-HO TOT'

Un any més, la vaga feminista s'ha tornat a repetir aquest passat 8 de març. Després de la gran manifestació del 8 de març de l'any passat, els col·lectius feministes van tornar a convocar una nova jornada de mobilitzacions arreu del territori amb l'objectiu de visibilitzar i qüestionar la manca d'igualtat entre dones i homes en el món del treball, l'educació, les cures, el consum i la lluita contra les violències masclistes.

6 de març. Dinar intercultural organitzat conjuntament per l'Associació de dones El Farah i per l'Ajuntament amb la col·laboració del Consell municipal de les dones en el marc de la commemoració del 8 de març.

7 març. Acte d'homenatge a les dones santboianes jubilades, en reconeixement del treball de cures, remunerat i no remunerat, poc reconegut però imprescindible per al sosteniment de la vida i la societat.

Diada de Sant Jordi: activitat infantil emmarcada al projecte Contes per la coeducació.

6 de març. Ofrena floral al monument de la Dona Treballadora situat al carrer Eduard Toldrà, al barri de Ciutat Cooperativa.

27 de juny. Commemoració del Dia Internacional per l'alliberament LGBTI: activitats infantils per donar visibilitat i celebrar la diversitat familiar, afectiva i de gènere.

'Punts lila' contra les agressions sexistes i lgbtífobies a la Festa Major i a la 31a edició del Festival Altaveu.

20S: Emergència Feminista. Concentració a la plaça de l'Ajuntament per denunciar les violències masclistes en totes les seves expressions.

AIXÒ
NO
ÉS AMOR

www.aixonoesamor.cat